

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о ректора Херсонського
державного університету
Н. ТЮХІТЕНКО
« 28 » 09 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

Факультет української філології та журналістики
**Кафедра української літератури, кафедра мовознавства,
кафедра української мови**
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія (Українська мова та література)
Освітня програма 035 Філологія (Українська мова та література)
Курс 2
Ступінь вищої освіти магістр
Форма навчання денна

Херсон - 2019 р.

Програма розроблена

Бондаренко Лідією Григорівною, к.пед.н., доценткою кафедри української літератури

Робочу програму схвалено на засіданнях кафедр:
української літератури

Протокол № 1 від "23" серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української літератури

мовознавства

Протокол № 1 від "23" серпня 2019 року

Завідувачка кафедри мовознавства

української мови

Протокол № 1 від "23" серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української мови

Схвалено науково-методичною радою факультету української філології та журналістики (протокол №1 від 27.08.2019)

Голова ради ст. викладачка Омельчук Ю.О.

ВСТУП

Завершальним етапом практичної підготовки студентів-магістрантів, їх навчання й виховання як майбутніх фахівців є переддипломна практика. Вона проводиться після засвоєння програм теоретичного та практичного блоків за ступенем вищої освіти «магістр» спеціальності 035 Філологія (українська мова та література). Практична спрямованість переддипломної практики пов'язана з основними напрямками науково-дослідної роботи випускових кафедр і покликана допомогти студентам у підготовці їхньої кваліфікаційної роботи з обраної теми до захисту.

Тривалість практики - 8 тижнів (02 - 13 вересня; 13 листопада - 17 грудня 2020 р.).

Базою для проходження переддипломної практики є випускові кафедри факультету української філології та журналістики (української мови, мовознавства, української літератури), навчально-методичні кабінети ХДУ, бібліотеки університету й м. Херсона.

Керівниками практики призначають наукових керівників кваліфікаційних робіт. Вони відповідають за організацію й проведення практики. Навчальне навантаження за керівництво переддипломною практикою - у межах навантаження за керівництво кваліфікаційними роботами.

Навчально-методичне забезпечення здійснюють кафедри, на яких працюють наукові керівники кваліфікаційних робіт.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета такої практики - ґрунтовна підготовка магістрантів до якісного написання та захисту кваліфікаційної роботи.

Основними **завданнями** переддипломної практики є:

- 1) засвоєння й застосування на практиці основ наукової методології;
- 2) оформлення результатів самостійного дослідження згідно із загальноприйнятими до такого виду робіт вимогами;
- 3) закріплення навичок оформлення покликань на джерела інформації та списку використаних джерел відповідно до чинних вимог;
- 4) удосконалення вмінь оперативного усунення певних недоліків (невідповідностей у змісті, структурі або оформленні науково-дослідної

роботи);

- 5) апробування вміння викласти результати дослідження та захистити самостійно сформульовані висновки;
- б) запобігання академічному плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти.

Загальні компетентності

ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності спеціальності

ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства; самостійно проводити дослідницьку роботу, пов'язану з українською мовою та літературою; аналізувати, інтерпретувати і представляти результати дослідних і практичних робіт за затвердженими формами; ставити і вирішувати на основі наявних даних прикладні завдання, пов'язані з використанням мови та літератури в процесах освіти, комунікації.

ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності; виявляти спроможність працювати самостійно та в групі, уміти отримати результат в умовах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

ПРН-17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження

та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Кваліфікаційна робота є обов'язковою формою поглибленого навчання й науково-дослідницької практики в системі підготовки майбутнього філолога рівня вищої освіти «магістр».

Зміст переддипломної практики:

- доопрацювання кваліфікаційної роботи з урахуванням конструктивних зауважень наукового керівника;
- коригування недоліків, виправлення помилок, удосконалення змісту кваліфікаційної роботи;
- підготовка інформації щодо оприлюднення результатів досліджень (статті, тези, виступи на конференціях тощо);
- підготовка виступу до передзахисту;
- надання довідки про перевірку на унікальність відповідно до Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти;
- передзахист кваліфікаційної роботи.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розробляє науковий керівник кваліфікаційної роботи відповідно до тематики дослідження й ступеня його готовності до прилюдного захисту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. К. : Вища шк., 1997. 271 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
4. Літнарівч Р.М. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Рівне : Вид-во МЕРУ ім. С.Дем'янчука, 2010. 44 с.
5. Лудченко А. А. Основы научных исследований : учеб. пособ. К. : Знання, 2000. 114 с.

6. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В., Окуневич Т.Г. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання) : навчально-методичний посібник для студентів. К. : Ленвіт, 2010. 120 с.
7. Основні вимоги до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт (для студентів-філологів) : методична розробка / КНУ ім. Т.Шевченка, Ін-т філології ; кер. проекту Г.Ф.Семенюк. К. : КНУ ім. Т.Шевченка, 2011. 82 с.
8. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С. , Шостак В.В. Основи наукових досліджень : підручник. К. : Знання, 2007. 270 с.
9. Положення про дипломну роботу (дипломний проєкт) [Затверджено Вченою радою ХДУ, протокол № 8 від 30.03.2015 р.]. URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>
10. Сервіс Антиплагіат (Unplag/Unichek)/ URL: [http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сервіс_Антиплагіат_\(Unplag/Unichek\)](http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сервіс_Антиплагіат_(Unplag/Unichek))

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Базовий категоріальний термінологічний апарат кожного наукового дослідження має бути описаний за такими параметрами: актуальність дослідження; зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; мета і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, матеріал дослідження (за необхідності), наукова новизна одержаних результатів, практичне значення одержаних результатів, апробація результатів роботи, публікації. Цим науковим параметрам відповідають основні рубрики вступу випускної роботи.

В основній частині дослідження необхідно подати огляд літератури за темою й обґрунтувати вибір напрямів досліджень, проаналізувати сучасний стан проблеми, викласти загальну методику й основні методи досліджень, узагальнити та проаналізувати результати досліджень; обов'язковою є експериментальна частина.

У висновках має бути відбито розв'язання визначених завдань дослідження. Загалом кількість висновків має відповідати кількості поставлених

завдань. Обов'язково подають основні результати дослідницької роботи й рекомендації щодо їхнього практичного використання.

Кількість наведених бібліографічних джерел у переліку повинна бути в межах 70 ± 10 джерел.

Кваліфікаційну роботу виконують державною мовою. Обсяг роботи становить 70-80 сторінок друкованого тексту (комп'ютерного набору).

Робота має бути чітко структурованою з дотриманням таких вимог щодо оформлення:

- окремі частини роботи виділяють;
- абзаци й нумерацію сторінок оформляють згідно із загальними вимогами;
- дотримано правил паспортизації матеріалу (правильно оформлено покликання, виноски, цитати тощо);
- список використаних джерел укладають відповідно до сучасних чинних вимог.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль діяльності студентів під час практики складається з поточного й підсумкового.

Поточний контроль під час переддипломної практики здійснює науковий керівник студента. Оцінюється робота над текстом кваліфікаційної роботи, написання доповіді на студентську наукову конференцію або/та текст статті за результатами власного дослідження.

За результатами передзахисту надається або не надається рекомендація до захисту відповідно до визначених критеріїв. Результати передзахисту заносяться у протокол засідання кафедри, на якій виконувалася робота.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт з переддипломної практики здійснюється у формі передзахисту кваліфікаційної роботи, надання інформації щодо оприлюднення результатів досліджень (статті, тези, виступи на конференціях тощо) та довідки про перевірку на унікальність відповідно до Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На засідання відповідної кафедри (попередньому захисті) роботу оцінюють за такими критеріями:

- відповідність змісту роботи спеціальності, навчальній дисципліні, темі;
- загальна характеристика проведеної роботи, ступінь виконання поставлених у дослідженні мети й завдань (повністю, частково, не виконано);
- наукова новизна й практична значущість проведеного дослідження;
- визначення рівня теоретичних надбань і ступеня розробок, їх повноти, глибини, оригінальності;
- відсутність недоречного цитування, повторів, другорядних моментів, уміння виділити головне з часткового;
- володіння інструментарієм досліджень, науковими методами пізнання, сучасними засобами обробки й інтерпретації інформації;
- уміння аналізувати статистичні дані, користуватися обмеженою інформацією;
- акуратність у дослідженнях, коректність у застосуванні методів аналізу до конкретних об'єктів дослідження;
- аргументованість тверджень у висновках;
- апробація проведеного дослідження, наявність публікацій за темою магістерської роботи;
- ритмічність роботи та внесення необхідних змін і поправок до тексту кваліфікаційної роботи, реагування на зауваження наукового керівника, рецензента, завідувача випускової кафедри
- наявність довідки про перевірку на унікальність відповідно до Порядку виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

За умови повного або часткового недотримання критеріїв комісія з попереднього захисту може не рекомендувати кваліфікаційну роботу до захисту.

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра мовознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради

 Н. А. Тіухтенко
«30» вересня 2019 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти з модуля
Новітні досягнення філології

Спеціальність: 035.01 Філологія (Українська мова та література)

Ступінь вищої освіти: магістр
Форма навчання: денна, заочна
Термін навчання: 1,4 роки

ПОГОДЖЕНО
на засіданні
науково-методичної ради
факультету української філології та журналістики
Голова НМР Ю.О. Омельчук

«05» вересня 2019 р.

Херсон – 2019 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація здобувача вищої освіти «Новітні досягнення філології» для студентів спеціальності 035. 01 Філологія (українська мова та література) на присудження ступеня вищої освіти «магістр» проводиться в письмовій формі за білетами.

Програма охоплює матеріал, пов'язаний із поглибленим вивченням тенденцій розвитку української літератури кінця ХХ-початку ХХІ століття, постмодернізму як основного напрямку; із сучасними тенденціями розвитку мовознавства, з позиціями функціонально-категорійної граматики.

Під час відповіді студент повинен продемонструвати навички самостійної навчальної і науково-дослідної роботи, вміння вести спостереження над особливостями поетики постмодерних творів, аналізувати постмодерні поетичні, драматичні та прозові тексти, порівнювати їх із творами різних жанрів класиків; послуговуватися філософськими, літературознавчими та мовознавчими термінами, зосереджувати увагу на новій інтерпретації частин мови, засвоїти види комунікативів та їх функцій.

Випускник має подати наукове знання фактів та явищ, які висвітлені в проблемних питаннях граматики; висловити власне бачення порушених у постмодерних художніх творах проблем; показати розуміння досягнень сучасного мовознавства та літературознавства у вивченні новітніх напрямів філологічної науки; бути ознайомленим із творами сучасних українських авторів, філософськими, психолого-педагогічними та літературознавчими працями; розв'язувати актуальні граматичні проблеми, обґрунтовуючи перегляд багатьох традиційних класифікацій, що послідовно відбивають системні взаємозв'язки трьох граматичних підсистем - морфологічної, синтаксичної і словотвірної.

Питання білетів якнайповніше відображають розмаїття напрямів, методів, стилів, родів, жанрів, тем української постмодерної літератури; мовознавчих категорій, основних методів, прийомів наукового дослідження з граматики та тенденцій її розвитку: у плані граматичної будови і функціонування, враховуючи нові граматичні концепції (морфолого - синтаксична концепція і послідовне її застосування у вирішенні й аналізі частиномовних одиниць, слів-морфем, слів-речень і морфологічних категорій усіх виділених відповідно до морфолого -синтаксичної концепції частин мови). Студенти повинні вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах; володіти методами наукового аналізу і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; визначати сукупності морфологічних одиниць і типів морфологічних категорій та парадигм відповідно до морфолого -синтаксичної концепції виділення частин мови; виділяти нечастиномовні слова -морфемі і слова-речення; аналізувати зв'язки морфології з синтаксисом і словотвором; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; професійно застосовувати поглиблені знання з курсів «Проблемні питання граматики» та «Постмодерна українська

література»; планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове дослідження з курсів «Проблемні питання граматики» та «Постмодерна українська література».

Питання білетів орієнтовані на перевірку сформованої у випускника системи знань з української літератури, різних поглядів на лінгвістичні проблеми, тексту аналізованого твору та розуміння його, усвідомлення родової й жанрової специфіки та стильової своєрідності, багатства його ідейно-художнього змісту та особливостей поетики.

Важливим також є сприйняття аналізованого твору в літературно - мистецькому контексті епохи, коли його було написано, у зв'язках із літературною традицією України і світу, а також уміння порівняти з типологічно подібними літературно - мистецькими явищами інших епох. Суттєвими є і глибоке знання студентів понять теорії літератури та вміння ці знання застосовувати до матеріалу конкретного літературного твору.

Готуючись до атестації здобувача вищої освіти, випускники мають пам'ятати про те, що необхідно знати не лише факти історії літератури, але й їх трактування сучасними літературознавцями, вміти аналізувати художні твори, розкривати ті чи інші теоретичні питання, простежувати аналізовані мовні явища в системно-структурному вимірі.

Пропонована програма спрямована на виявлення рівня знань, умінь та навичок студентів, а саме:

- знання про класифікаційну частиномовну приналежність слова на основі морфолого-синтаксичного критерію;
- знання про граматичні значення, категорії, граматичні форми самостійних частин мови;
- знання про нечастиномовну природу слів -морфем та слів-речень;
- знання про зв'язки морфологічних одиниць із урахуванням синтаксичної та словотвірної структури мови;
- знання основних тенденцій у розвитку літературного процесу рубежу ХХ-ХХІ століття;
- знання про творчість українських постмодерних та зарубіжних письменників;
- навичок аналізу художніх творів;
- уміння опрацьовувати літературознавчі розвідки;
- уміння студентів розкривати сутність явищ в українській літературі, їх зумовленість змінами у житті суспільства та закономірностями розвитку світового літературного процесу;
- навичок наукового аналізу художніх творів, продовжувати формувати у студентів навички самостійної роботи, зокрема, умінь користуватися різними підручниками, посібниками, словниками та монографічними працями;
- уміння систематизувати відомості з історії та теорії літератури;
- знання фактів і явищ сучасного українського письменства;
- вміння сприймати життєві факти і події, зображені в літературному творі, давати їм обґрунтовану оцінку з естетичних позицій;

- навичок самостійної навчальної і науково-дослідної роботи;

Використання студентами під час проведення атестації здобувача вищої освіти допоміжних джерел (підручників, хрестоматій, видань творів програмових авторів, антологій тощо) не допускається, оскільки через це може втратитися самостійність підготовки студента до відповіді, а також і об'єктивність перевірки його знань та оцінювання відповіді.

З метою підвищення ефективності програми як навчально -методичного документа, до неї також включені списки рекомендованої літератури.

Загальні компетентності

ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності спеціальності

ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства; самостійно проводити дослідницьку роботу, пов'язану з українською мовою та літературою; аналізувати, інтерпретувати і представляти результати дослідних і практичних робіт за затвердженими формами; ставити і вирішувати на основі наявних даних прикладні завдання, пов'язані з використанням мови та літератури в процесах освіти, комунікації.

ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності; виявляти спроможність працювати самостійно та в групі, уміти отримати результат в умовах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

ПРН-17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГРАМАТИКИ

Вступ. Предмет морфології. Частини мови як основні морфологічні одиниці. Граматичні рівні при виділенні частин мови.

Принципи класифікації частин мови. Гомогенна та гетерогенна класифікації. Семантичний, синтаксичний, морфологічний та словотвірний критерій при виділенні частин мови.

Проблема займенникових слів.

Нечастиномовні слова-морфеми та слова-речення. Проблема виділення так званих службових слів, вигуків. Основні критерії при виділенні слів- морфем та слів-речень.

Іменник та інфінітив. Інфінітив як специфічна граматична форма, яка позбавлена чітких морфологічних ознак. Частиномовні зони функціонування інфінітива. Інфінітив як іменниково-дієслівне перехідне утворення.

Дієприкметник як віддієслівний прикметник. Класифікація дієприкметника в українській мові. Дієприкметник як специфічне граматичне утворення, що входить до складу прикметника. Співвідношення дієслівних і прикметникових граматичних категорій.

Граматичні категорії дієслова. Власне-дієслівні і невластне-дієслівні граматичні категорії. Категорія способу. Традиційна класифікація категорій способу. Нові підходи у тлумаченні категорій способу в мові.

Проблема слів категорії стану. Слова категорії стану у традиційній граматиці. Сучасні підходи у визначенні слів категорії стану як аналітичних дієслів.

Дієприслівник як віддієслівний прислівник. Дієприслівник у традиційній граматиці. Дієприслівник як віддієслівний прислівник. Синтаксичні і морфологічні ознаки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія /О. К. Безпояско. - К.: Либідь, 1993. - 336 с.
2. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. - К.: Наукова думка, 1988. - 256 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови / І. Р. Вихованець - К.: Наукова думка, 1982. - 248 с.
4. Городенська К. Г. Аспетологічні характеристики дієслів руху, переміщення / К. Г. Городенська. // Актуальні проблеми граматики. - Кіровоград, 1997. - Вип. 2.
5. Городенська К. Г. Онтологічні параметри граматичних категорій способу та часу / К. Г. Городенська // Мовознавство. - 1997. - №1. - С. 39-42.
6. Горпинич В. О. Українська морфологія / В. О. Горпинич. - Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. - 364 с.
7. Загнітко А. П. Аналітизм у системі дієслівних категорій / А. П. Загнітко // Мовознавство. - 1993. - №1.

8. Загнітко А. П. Дієслівні категорії в синтагматиці і прагматиці А. П. Загнітко. - К.: НМК ВО, 1990. - 132 с.
9. Загнітко А. П. Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. - К.: Вища школа, 1991. - 77 с.
10. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія / А. П. Загнітко. - Донецьк: Дон ДУ, 2001. - 662 с.
11. Загнітко А. П. Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови. Морфологія (проблеми теорії) / А. П. Загнітко. - К.: Інститут системних досліджень освіти, 1993. - 343 с.
12. Історія української мови: Морфологія / Відп. ред. В. В. Німчук. - К.: Наукова думка, 1978. - 539 с.
13. Кліменко Н. Ф. Основи морфології сучасної української мови / Н. Ф. Кліменко. - К.: ІЗМН, 1998. - 182с.
14. Кліменко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної літературної мови / Н. Ф. Кліменко. - К.: УкрДНІПКСЮ, 1998. - 162 с.
15. Ковалик І. І. Про лінгвальні категорії, їх властивості і види / І. І. Ковалик // Мовознавство. - 1980. - №5. - С. 10-13.
16. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія / І. К. Кучеренко - К.: Вид-во Київ. ун-ту. - 1961. - Ч.І. - 172с.; 1964. - Ч. 2. - 159 с.

Додаткова література

Підручники і навчальні посібники

1. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх. - Ч. І. - К.: Вища школа, 1972. - 402 с.
2. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові / Л. І. Мацько. - К.: КДПУ, 1981. - 130 с.
3. Плющ М. Я. Відмінок у семантико-синтаксичній структурі речення / М. Я. Плющ. - К.: Київ. пед. ін-т, 1978. - 107 с.
4. Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. - К.: Вища школа, 1997. - 430 с.

Словники

1. Лингвистический энциклопедический словарь / Ред. В. Н. Ярцева. - М.: Советская энциклопедия, 1990. - 685 с.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. - Полтава: Довкілля. 0 К, 2006. - 716 с.
3. Українська мова: Енциклопедія / Ред. В. М. Русанівський О. О. Тараненко та ін.. - К.: «Українська енциклопедія», 2000. - 752 с.

Монографії

1. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії (функціональний аналіз) / О. К. Безпояско. - К.: Наукова думка, 1991. - 172 с.
2. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець. - К.: Наукова думка, 1992. - 224 с.
3. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови / І. Р. Вихованець. - К.: Наукова думка, 1980. - 286 с.

4. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови / І. Р. Вихованець. - К.: Наукова думка, 1987. - 231 с.
5. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / І. Р. Вихованець. - К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. - 400 с.
6. Гнатюк Г. М. Дієприкметник у сучасній українській літературній мові / Г. М. Гнатюк. - К.: Наукова думка, 1982. - 248 с.
7. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові / А. П. Грищенко. - К.: Наукова думка, 1978. - 207 с.
8. Загнітко А. П. Морфологічні категорії менника в синтагматиці і парадигматиці / А. П. Загнітко. - К.: НМК ВО, 1989. - 63 с.
9. Загнітко А. П. Структура та ієрархія валентних значень дієслова / А. П. Загнітко. - К.: НМК ВО, 1990. - 64 с.
10. Івченко М. П. Числівники української мови / М. П. Івченко - К.: Вид-во Київ. держ. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, 1955. - 143 с.
11. Колодяжний А. С. Прийменник: Матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови / А. С. Колодяжний. - Харків: Вид-во Харків. ун-ту, 1960. - 165 с.
12. Курилович Е. Очерки по лингвистике / Е. Курилович. - М.: Изд-во иностр. лит., 1962. - 456 с.
13. Кучеренко І. К. Категорія відмінка в сучасній українській мові / І. К. Кучеренко. - Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1961. - 52 с.
14. Лукінова Т. Б. Числівники в слов'янських мовах (порівняльно-історичний нарис) / Т. Б. Лукінова. - К.: Наукова думка, 2000. - 370 с.
15. Масицька Т. Є. Граматична структура дієслівної валентності / Т. Є. Масицька. - Луцьк: Волинський держ. ун-т, 1998. - 206 с.
16. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові / І. Г. Матвіяс. - К.: Радянська школа, 1974. - 184 с.
17. Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови / В. М. Ожоган. - К.: НАН України Інститут української мови, 1997. - 230 с.
18. Степаненко М. І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення / М. І. Степаненко. - К.: НАН України, 1997. - 216 с.
19. Супрун А. Е. Славянские числительные: Становление числительных как особой части речи / А. Е. Супрун. - Минск: Изд-во Белорус. ун-та, 1969. - 232 с.
20. Черкасова Е. Т. Переход полнозначных слов в предлоги / Е. Т. Черкасова. - М.: Наука, 1967. - 280 с.

Статті

1. Адмони В. Г. Структура грамматического значения и его статус в системе языка / В. Г. Адмони // Структура предложения и словосочетания в индоевропейских языках. - Л.: Наука, 1979. - С. 6-36.
2. Вихованець І. Р. Лексико-граматичне опрацювання прийменників

- української мови / І. Р. Вихованець // Українська мова. - 2002. - № 4. - С. 90-96.
3. Вихованець І. Р. Родовий відмінок на тлі синтаксичної деривації / І. Р. Вихованець // Мовознавство. - 1983. - № 2. - С. 65-71.
4. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична класифікація відмінків української мови / І. Р. Вихованець // Мовознавство. - 1988. - № 2. - С. 4451.
5. Вихованець І. Р. Дві версії про місцевий відмінок / І. Р. Вихованець // Мовознавство. - 1994. - № 1. - С. 25-30.
6. Вихованець І. Р. Морфологічні і семантичні відмінки / І. Р. Вихованець // Функціонально-когнітивні вияви граматичних структур: Зб. наук. праць. - К., 1998. - С. 13-17.
7. Вихованець І. Р. Морфологічні категорії? Словотвірні? Чи граматичні міжрівневі? / І. Р. Вихованець // Актуальні проблеми українського словотвору / За ред. В. В. Грещука. - Івано-Франківськ: Плай, 2002. - С. 13-18.
8. Вихованець І. Р. Родовий відмінок: центр чи периферія відмінкової системи? / І. Р. Вихованець // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. - Донецьк: ДонНУ, 2001. - Вип. 7. - С. 10-16.
9. Вихованець І. Р. Українська відмінкова система у функціонально-категорійному вимірі (Спроба перекласифікації відмінків) / І. Р. Вихованець // Наукові записки Кіровоградського педагогічного університету імені Володимира Винниченка.- Кіровоград, 2001. - Вип. 31. Серія: Філологічні науки (мовознавство). - С. 13-16.
10. Вихованець І. Р. Принципи категорійної граматики української мови / І. Р. Вихованець // III Міжнародний конгрес українців (26-29 серпня 1996 р.). Мовознавство. - Харків, 1996. - С. 177-181.
13. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксичні параметри прийменника (на матеріалі східнослов'янських мов) / І. Р. Вихованець // Мовознавство. - 1986. - № 6. - С. 17-24.
14. Вихованець І. Р. Теоретичні засади категорійної граматики української мови / І. Р. Вихованець // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського: Зб. наук. праць. Серія: Філологія. - Вінниця. - 2000. - Вип. 2. - С. 3-6.
15. Вихованець І. Р. Частиномовний статус діеприкетників / І. Р. Вихованець // Українська мова. - 2003. - №2. - С. 54-60.
16. Головин Б. Н. К вопросу о сущности грамматической категории / Б. Н. Головин // Вопросы языкознания. - 1955. - №1. - С. 117-124.
17. Жирмунский В. М. О природе частей речи и их классификации / В. М. Жирмунский // Вопросы теории частей речи: На материале языков различных типов. - Л.: Наука, 1968. - С. 7-32.
18. Загнітко А. П. Типологія семантико-синтаксичних відношень / А. П. Загнітко // Восточноукраинский лингвистический сборник. - Вып. 3. - Донецьк: ДонДУ, 1997. - С. 22-34.
19. Загнітко А. П. Категорія роду в системі граматичних категорій іменника / А. П. Загнітко // Мовознавство. - 1987. - № 2. - С. 62-67.

20. Костусьяк Н. М. Категорія відмінка як визначальна міжрівнева категорія іменника / Н. М. Костусьяк // Українська мова. - 2004. - №3. - С. 37-47.
21. Кучеренко І. К. Граматична характеристика дієприкметника і його місце в системі частин мови / І. К. Кучеренко // Мовознавство. - 1967. - № 4. - С. 12-20.
22. Лучик А. А. Лексична семантика прийменникових еквівалентів слова української мови / А. А. Лучик // Мовознавство. - 2003. - № 5. - С. 43-49.
23. Мельников Г. П. Природа падежных значений и классификация падежей / Г. П. Мельников // Исследования в области грамматики и типологии языков. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. - С. 39-84.
24. Мухин А. М. Части речи и синтаксические единицы / А. М. Мухин // Вопросы теории частей речи: На материале языков различных типов. - Л.: Наука, 1968. - С. 158-176.
25. Паулини Э. К вопросу о сущности частей речи / Э. Паулини // Slovo a slovesnost. - 1978. - № 3/4. - С. 255-258.
26. Суник О. П. Вопросы общей теории частей речи / О. П. Суник // Вопросы теории частей речи: На материале языков различных типов. - Л.: Наука, 1968. - С. 33-48.
27. Христіанінова Р. О. Рід як класифікуюча категорія іменника / Р. О. Христіанінова // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. статей «Лінгвістика і літературознавство». - Вип. VIII. - К.: Знання України, 2003. - С. 128-135.

WEB-ресурси

1. <http://freelib.in.ua/load/78-1-0-627>.
2. http://lilshizlo.org.ua/?паде_і4=15с.
3. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um10>.
4. <http://www.bao-book.com/books/show/id/1549>.
5. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/340271>.
6. <http://www.twirpx.com/file/83072>.

РОЗДІЛ II. ПОСТМОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Тенденції розвитку української літератури наприкінці ХХ - початку ХХІ століття. Зміна характеру розвитку літературного процесу. Пошук мовних естетичних способів моделювання й зображення дійсності.

Типи дискурсів у сучасній українській літературі (модерний, неомодерний, постмодерний та інші).

Постмодернізм як мистецько-культурний феномен кінця ХХ - початку ХХІ століття. Причини виникнення постмодернізму.

Роль у становленні і поширенні постмодернізму концепції філософів Мішеля Фуко, Жака Дерріди, Ролана Барта, Юлії Кристевой, Мерло Понті, Мартіна Гайдегера, літературознавців Тамари Гундорової, Соломії Павличко, Сергія Квіта та ін.

Національна своєрідність творів мистецтва, її вияв у постмодерністському творі (мова як первинна семіотична система, використання в тексті реконструйованих цитацій із національної культури; увага до проблем, що важливі для країни, яку представляє певна література, національний склад мислення та тип гумору).

Постмодерна українська література: теми, ідеї, поетика.

Особливості українського постмодернізму, його спрямування проти негативних явищ в українській культурі та політиці.

Літературні угруповання та об'єднання, їх лідери: Національна спілка письменників, АУП (Асоціація українських письменників), асоціація «Нова література»; «Бу-Ба-Бу», «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «Західний вітер», «ЛуГ оСад», «500», «Червона фіра»).

Основна тематика та естетичне спрямування постмодерної української поезії.

Художньо-естетичні пошуки українських поетів-постмодерністів (В.Неборак, Ю.Андрухович, О.Ірванець та ін.).

Художньо-естетичні пошуки поезії Оксани Забужко. Збірки «Травневий іній» (1985), «Диригент останньої свічки» (1990), «Автостоп» (1994), «Новий закон Архімеда» (2000), «Друга спроба. Вибране» (2005), «Вибрані вірші 1980-2013» (2013).

Юрій Іздрик. Особливості поетичної нарації Ю. Іздрика. Збірки «Іздрик. Ю» (2013), «Після прози» (2013), «АВ ОУТ» (2014), «Календар любові», «Папіроси» (2017).

Художні здобутки творчості Сергія Жадана (епатажні та пародійні тексти, мова творів). Збірки Сергія Жадана «Рожевий дегенерат», «Генерал Юда», «Пепсі», «Цитатник», «Балади про війну та відбудову», «Вогнепальні й ножові», «Марадона», «Ефіопія», «Лілі Марлен», «Життя Марії», «Тамплієри», «Антенa».

Філософія бунту у віршах Степана Процюка. Зміст «Маніфесту «Нової дегенерації». Збірки «На вістрі двох правд», «Апологетика на світанку».

Василь Слапчук. Збірка «Мовчання, адресоване мені». Збірка- трикнижка «Мовчання, адресоване мені». Осмислення стану людської душі в поезіях у прозі «Осінній щоденник». Образи-символи. Домінанта метафори. Онтологічне та метафізичне «Я».

Юрій Андрухович. Роман «Рекреації». Смісл назви твору. Орієнтації на концепцію середньовічної «карнавальної культури й амбівалентності». Використання прийомів розповіді української вертепної драми. Літературні алюзії у «Рекреаціях», їх доречність актуальність. Оцінка роману критикою.

Юрій Андрухович. Роман «Московіада». Мозаїко-карнавальна композиція, моно-міфологічна схема розгортання сюжету. Ремінісценції, інтертекстуальні перегуки. Антитоталітарний підтекст роману. Реконструкція символів імперії у текстах «Московіади». Мовна палітра твору.

Юрій Андрухович. Роман «Перверзія». Роман у романі - опера-буф «Орфей у Венеції», її роль у тексті «Перверзії». Символічний образ риби. Оцінка твору критикою.

Юрій Андрухович. Інтертекстуальність роману «Дванадцять обручів». Іронічне звучання твору. Проблеми національного культурного спадку.

Юрій Андрухович. Особливості композиції роману «Таємниця». Проблема мистецтва, мовна специфіка твору.

Особливості композиції та мовна специфіка прози О. Ірванця («Рівне/Ровно», «Очамимря», «Львівська брама» тощо).

Юрій Іздрик. Оригінальна поетика романів «Воццек» (1998), «Подвійний Леон» (2000) і «АМ™» (2004). Іздрик — один із творців станіславського феномену.

Сергій Жадан. Постмодерністська поетика прози письменника («Депеш Мод», «Гімн демократичної молоді» та ін.).

Сергій Жадан. Інтертекстуальність та своєрідність композиції романів «Месопотамія», «Ворошиловград».

Жанрова та стильова специфіка прози О.Забужко, оцінка її творчості українською та зарубіжною критикою. Міфосвіт «Казки про калинову сопілку» О.Забужко.

Оксана Забужко. Поетика роману «Польові дослідження з українського сексу». Стилістично новаторське й інтелектуально провокативне письмо авторки. Зарубіжна та українська критика про «Польові дослідження...». Фемінізм у зарубіжній та українській літературі.

Оксана Забужко. Збірка прози «Сестро, сестро» - книжка-самоантологія. Оповідання «Сестро, сестро», особливості жанру твору. Тема, проблематика. Узагальнення життя через призму дитячої і сформованої жіночої свідомості.

Художні досягнення української постмодерної прози кінця ХХ - початку ХХІ ст. (В.Медвідь, Є.Пашковський, О.Ульяненко).

Тарас Прохасько. Лірико-пригодницько-філософська природа збірки «Лексикон таємних знань». Різнопольсна за своєю естетико-знаковою природою парадигма творів («Спалене літо», «Некрополь», «Довкола озера», «Увібрати місто» та ін.). «Рослинна філософія» у повістях «Від чуття при сутності», «Довкола озера».

Загальний огляд творчості літературного покоління ХХІ століття (І.Карпа, С.Андрухович, С.Пиркало, Т.Малярчук, С.Поваляєва та ін.).

Проза Любка Дереша на перетині філософського, містичного, психоаналітичного дискурсів («Культ», «Поклоніння ящірці», «Намір», «Архе»).

Тенденції розвитку сучасної української драматургії. Переваги «театру абсурду», своєрідність антидрами, абсурдних п'єс О. Ірванця, В. Кожелянка, Л. Подерв'янського, В. Діброви та ін.

Олександр Ірванець. Тематика та художня специфіка драматичних творів митця («Маленька п'єса про зраду для однієї актриси», «Електричка на Великдень», «Recording», «Брехун з Литовської площі», «Прямий ефір», «Лускунчик-2004»).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Антологія альтернативної української поезії зміни епох: Друга половина 80-х - початок 90-х років / Упоряд. Т.Доній, Ю.Лисенко. — Харків, 2001.
2. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. — Львів, 2002.
3. Антологія української поезії другої половини ХХ ст. / Упорядн. Ю.Ковалів. - К., 2001.
4. Гребенюк Т. В. Художня культура українського постмодернізму (на матеріалі сучасної прози). Навчальний посібник з курсу «Культурологія». - Запоріжжя, 2007.
5. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека: Український літературний постмодерн. - К.: Критика, 2005.
6. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Чарльза Є. та Віктора Є. Тейлора. - К., 2003.
7. Жулинський М. Слово і доля: Навчальний посібник. - К.: А.С.К., 2002.
8. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. - Харьков: Фолио; М.: Изд-во АСТ, 2000.
9. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. - К., 2006.
10. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. - К., 2003.
11. Зборовська Н., Ільницька М. Феміністичні роздуми: На карнавалі мертвих поцілунків. - Львів: Літопис, 1999.
12. Іменник: Антологія дев'яностих / Упоряд. А.Кокотюха, М.Розумний. - К., 1997.
13. Незнайома: Антологія української «жіночої» прози та есеїстки другої половини ХХ - початку ХХІ століть. - Львів, 2005.
14. Плерома'98: Мала українська енциклопедія актуальної літератури. - Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.
15. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. - К.: Академвидав, 2008. - 304 с.
16. Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посіб. - К., 2008.
17. КВСвізити : антологія письменницьких голосів. Книга перша / Тетяна Терен ; світлини Олександра Хоменка. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. - 280 с.
18. КВСвізити : антологія письменницьких голосів. Книга друга / Тетяна Терен ; світлини Олександра Хоменка. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. - 264 с.
19. КВСвізити : антологія письменницьких голосів. Книга третя / Тетяна Терен ; світлини Олександра Хоменка. - Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. - 296 с.

Додаткова література

1. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму. - К., 2003.
2. Анісімова Н. Український поетичний авангард кінця ХХ ст. // Дивослово. - 2003. - № 5.
3. Антонишин С. Інфекційний час у маргінальних душах: замість передмови до нових книг С.Процюка // Березіль. — 2003. — № 1-2. — С. 177-181.
4. Баран Є. Українська поезія ХХ століття в іменах. - Івано-Франківськ, 2001.
5. Бербенець Л. Текст-пастиш у творчості Юрія Андруховича // Слово і час. - 2007. — №2.
6. Бондарева О. Сучасна українська драматургія - «діагностична модель суспільства» // Література. Театр. Суспільство: Зб. наук. праць. - Херсон: Аднайт, 2005. - С. 25-32.
7. Боронь О. «Філологічна» проза С.Процюка // Слово і час. — 2002. — № 5. — С. 59-61.
8. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. - К.: Критика, 2005.
9. Голобородько Я. New Ukrainian Alternative (Знакові тексти помежів'я ХХХХІ століть). - Харків: Вид. Група «Основа», 2005.
10. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблїшмент: Збірка статей. - К., 2006.
11. Голобородько Я. Психологізм... Епатажність... Феєричність... // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2006. - № 5. - С.88-98.
12. Голобородько Я. Психологічні натюрморти Оксани Забужко: Про збірку «Сестро, сестро» // Українська мова та література. - 2005. - Число 15 (415). - С.19-20.
13. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. - К.: Академвидав, 2008.
14. Демченко А. Українська постмодерна література: Юрій Андрухович. - Херсон, 2004. - 24 с.
15. Жінка як текст. Емма Андієвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко / Упоряд. Л.Таран. - К., 2002.
16. Зборовська Н. Два «любовних» романи українського кінця століття, або Юрій Андрухович проти Оксани Забужко // Зборовська Н., Ільницька М. Феміністичні роздуми: На карнавалі мертвих поцілунків. - Львів: Літопис, 1999. - С. 12-17.
17. Зборовська Н. Жіноче письмо на порубіжжі віків (Леся Українка, Оксана Забужко) // Слово і час. - 2004. - № 2. - С.32-47.
18. Квіт С. Євген Пашковський: вільний муляр готичної вежі // С.Квіт. Свобода стилю: есеї та статті. - К., 1996.
19. Корабльова О. Сексуальність як вияв самотності у прозі О.Забужко // Слово і час. - 2003. - № 7. - С.76-83.
20. Крупка М. Художні версії любовних драм у сучасному прозовому дискурсі (романи О.Забужко, І.Карпи, С.Пиркало) // Слово і час. - 2007. - № 7. - С.73-

79.

21. Логвиненко Ю. Підстави для абсурду і втеча від абсурду: ранній український постмодернізм крізь оптику біблійної міфології // Слово і час. - 2008. - № 6. - С. 57-61.
22. Масенко Л. Визначальні мотиви «Польових досліджень з українського сексу» // Слово і час. - 1997. - №2.
23. Несисюк О. «Енеїда» І.Котляревського та «Рекреації» Ю.Андруховича як знакові твори української літератури // Українська мова та література. - 2000. - № 42. - С.1-2.
24. Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно -критичні статі. - К., 1997.
25. Павлюк П. «Мене сестриця з світу згубила...»: Фольклорна основа «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко // Українська мова та література. - 2007. - Число 2-4 (498-500). - С.68-72.
26. Поліщук О. Позиція персонажа в українській постмодерній прозі // Слово і час. - 2003. - № 2.
27. Поліщук О. У пошуках незайманого світу // Слово і час. - 2002. - №7.
28. Проценко О. Євген Пашковський і його проза // Дивослово. - 2007. - №2.
29. Рижкова Г.-П. Новітня «жіноча проза»: жанрові ознаки // Дивослово. - 2008. - № 3. - С. 56-58.
30. Рижкова Г.-П. Жанрова природа прозопису Оксани Забужко // Українська література в загальноосвітній школі. - 2008. - № 3. - С.28-32.
31. Савченко О. Міфологічне прочитання повісті Оксани Забужко «Казка про калинову сопілку» // Вивчаємо українську мову та літературу. -2007. - № 32. - С.33-39.
32. Сулима М. На порозі авангардизму (Євген Пашковський. Вовча зоря. — К.: Молодь, 1991) // Слово і час. - 1992. - Ч.7.
33. Тебешевська-Качак Т. Автобіографія як принцип нарації та характеротворення у прозі Оксани Забужко // Слово і час. - 2004. - № 2. - С.39-47.
34. Харченко А. Щоденник В'ячеслава Медведя в силовому полі українського модернізму // Слово і час. - 2006. - № 7. - С.44-48.
35. Харчук Р. Юрій Андрухович не для дітей? // Дивослово. - 2006. - № 12. - С.27-32.

Інтернет-ресурси

1. Стріха М. «Дзеркало доби імітацій». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=021. - Назва з екрану.
2. Баран Є. «Той, що вміє бути самотнім...». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bookvoid.com.ua/reviews/books/2010/02/08/071445.html>. - Назва з екрану.
3. Баран Є. Базилевс: у царстві Стефаника. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bukvoid.com.ua/reviews/books/2010/03/18/>. - Назва з екрану.
4. Баран Є. Замах на Сфінкса. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/02/07/114738.html>. - Назва з екрану.

екрану.

5. Громенко С. Чому Степан Процюк не пише детективи? - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2010/12/14/102237.html>. - Назва з екрану.
6. Євченко О. Класична антиутопія і роман О.Ірванця «Рівне/Ровно/ Стіна. Нібито роман». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.versii.com/telegraf. - Назва з екрану.
7. <http://umoloda.kiev.ua/number/337/164/12202/>.
8. <http://www.fact.kiev.ua/articles>
9. <http://uk.wikipedia.org/wiki>
10. litakcent.com/about/
11. postup.brama.com/usual.php?what=30741

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- характер і якість самостійної підготовки студента;
- ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- повнота, правильність і точність відповіді;
- уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях.

90-100 балів - «відмінно» (A). Відповідь містить глибокі і міцні знання з теми. Студент дає розгорнуту аргументацію кожного з положень, вміє синтезувати знання по окремих параграфах, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи відповідну термінологію, вміє застосовувати здобуті теоретичні та практичні знання у всіх видах лінгвістичного та літературознавчого аналізу. Відповідь повинна бути викладена літературною мовою, містити посилання на нову навчальну літературу.

82-89 балів - «добре» (B). Студент має міцні ґрунтовні знання, але може допустити неточності у формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах. Допускається одна неточність у використанні понятійного матеріалу. Студент допускає незначні погрішності в узагальненнях і висновках.

74-81 бал - «добре» (C). Відповідь студента повна, але невичерпна за сумою головних положень, має скорочену аргументацію щодо їх висвітлення, має правильне, але неповне виконання практичного завдання. У відповіді допускаються порушення логіки і послідовності викладу матеріалу, теоретичні питання не завжди підкріплюються прикладами.

64-73 бали - «задовільно» (D). Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, викладає поверхневі і непереконливі теоретичні положення і висновки, порушує при відповіді послідовність і логічність. Хоча студент знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити. У відповіді допускаються стилістичні помилки, теоретичні питання зовсім не підкріплюються прикладами.

60-63 бали - «задовільно» (E). Відповідь містить неповне висвітлення всіх питань, порушення послідовності й логіки викладу матеріалу, поверхневу аргументацію положень теми, відсутність прикладів. Мова відповіді містить помилки, неправильне слововживання.

35-59 балів - «незадовільно» (FX). Відповідь містить неправильне висвітлення питань, допускає неправильні посилання на факти та їх тлумачення. Студент не володіє термінологією, не вміє викладати програмний матеріал, допускає фактичні помилки при висвітленні даної теми.

1-34 бали - «незадовільно» (F). Оцінка виставляється студенту, який зовсім не знає фактичного матеріалу, не розкриває зміст теоретичного завдання; неправильно витлумачує факти; подає помилкову аргументацію. Студент не вміє викладати програмний матеріал і виявляє слабе володіння нормами сучасної української літературної мови.

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української філології та журналістики
Кафедра мовознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради
Н. А. Тюхтенко
2019 р.

Програма атестації здобувачів вищої освіти з модуля
Методика викладання української мови та літератури
у закладах вищої освіти

Спеціальність: 035.01 Філологів (Українська мова та література)

Ступінь вищої освіти: магістр
Форма навчання: денна, заочна
Термін навчання: 1,4 роки

ПОГОДЖЕНО
на засіданні
науково-методичної ради
факультету української філології та журналістики
Голова НМР _____ Ю.О. Омельчук

«01» березня 2019 р.

Херсон – 2019 р.

Пояснювальна записка

Проблема врегулювання розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу надзвичайно актуальна. Вона вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців рівня вищої освіти «магістр».

Атестація здобувачів вищої освіти «Методика викладання української мови та літератури у закладах вищої освіти» для здобуття рівня вищої освіти «магістр» є не тільки перевіркою теоретичних знань і практичних навичок з усіх лінгвістичних та літературознавчих дисциплін, що вивчалися впродовж усіх років навчання в університеті, але й важливим завершальним етапом у підготовці фахівця для вищої школи.

Це вимагає ґрунтовної підготовки майбутнього викладача, зокрема глибоких знань із «Методики викладання української мови у закладах вищої освіти», «Методики викладання української літератури у закладах вищої освіти», умінь творчо застосовувати їх на практиці. Атестація здобувачів вищої освіти передбачає перевірку основних питань курсу, виявлення знань про особливості навчально-виховного процесу у вищій школі, роль і місце в ньому української мови, зміст і технологію навчання, дослідницьку роботу студентів у галузі української лінгвістики й лінгводидактики, вивчення загальних питань охорони праці з урахуванням особливостей підготовки магістрів за відповідними напрямками підготовки та майбутньої професійної діяльності випускників тощо.

Питання до атестації здобувачів вищої освіти відображають орієнтацію магістрантів у реформуванні середньої і вищої освіти, найголовніші завдання підготовки сучасного філолога - викладача мовознавчих дисциплін на філологічних та мовного курсу на інших (нефілологічних) факультетах.

Рекомендована програма складена з урахуванням вимог, що висуваються до студентів на випускному екзамені, з метою виявлення різнобічних і глибоких знань з циклу фахових дисциплін.

Питання екзаменаційних білетів орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його уміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів, оперуванням відповідним ілюстративним матеріалом для доведення висловленого.

Випускник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі з умінням виокремити етапи тих чи інших наукових парадигм. Актуальним постає завдання відповідності вимог державної атестації випускників вимогам сучасної школи.

МЕТА ПРОГРАМИ полягає у визначенні єдиних вимог до екзамену з лінгводидактики вищої школи для випускників із спеціальності 035. 01 Філологія (українська мова та література);

- перевіряти теоретичних знань і практичних умінь і навичок із таких дисциплін: «Методика викладання української мови у закладах вищої освіти»,

«Методика викладання української літератури у закладах вищої освіти»;

- установленні основних зв'язків між українською мовою і літературою, методикою навчання української мови та літератури у закладі вищої освіти та іншими дисциплінами;

- формуванні у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Загальні компетентності

ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності спеціальності

ФК-5 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання

ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства; самостійно проводити дослідницьку роботу, пов'язану з українською мовою та літературою; аналізувати, інтерпретувати і представляти результати дослідних і практичних робіт за затвердженими формами; ставити і вирішувати на основі наявних даних прикладні завдання, пов'язані з використанням мови та літератури в процесах освіти, комунікації.

ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності; виявляти спроможність працювати самостійно та в групі, уміти отримати результат в умовах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

ПРН-17 Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

РОЗДІЛ І. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Концептуальні засади мовної освіти в Україні. Концепції мовної освіти 90-х рр. (Л. Мацько і С. Єрмоленко; М. Вашуленка, М. Плахотника та О. Біляєва; О. Біляєва та ін.); концепції мовної освіти в 12-річній школі (Українська мова як рідна; Українська мова в школах національних меншин) Л. Скуратівського та ін., опубліковані в 2002 р. і концепція профільного навчання української мови (М. Пентилюк, О. Горошкіна, А. Никітіна (2006, 2009 рр.).

Стандартизація мовної освіти в Україні. Стандарт вищої школи. Державний стандарт базової і повної середньої освіти в Україні. Шляхи реалізації стандартизованої мовної освіти в середній і вищій школі.

Структура навчальних планів вищих навчальних закладів. Роль і місце курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» у фаховій підготовці майбутніх спеціалістів. Основні завдання курсу.

Зміст філологічної освіти в Україні (навчальні плани, програми, підручники, посібники). Комплекс лінгвістичних дисциплін та їх роль у теоретичній і практичній підготовці учителів-словесників та викладачів вищих закладів освіти I-TV рівнів акредитації.

Структура і зміст навчальних і робочих програм з лінгвістичних дисциплін у закладах вищої освіти. Мета і завдання кожної дисципліни. Шляхи реалізації програм у сучасних умовах організації навчального процесу.

Зміст і форми організації навчальної роботи з лінгвістичних дисциплін (лекції, практичні, семінарські і лабораторні заняття). Форми і типи лекцій та інших занять.

Модульно-кредитна система лінгвістичної освіти в сучасних закладах вищої освіти. Дидактичні основи кредитно-модульної системи. Модульна робоча програма з методики навчання мови.

Індивідуальна і самостійна робота студентів з української мови. Форми самостійної роботи студентів-філологів. Організація самостійної роботи студентів-нефілологічних факультетів.

Форми навчально-виховної роботи у закладах вищої освіти з української мови (конкурс шанувальників (знавців) української мови ім. П. Яцика, лінгвістичні олімпіади, наукові конференції).

Форми контролю знань, умінь і навичок студентів з української мови (норми оцінювання; контрольні роботи, заліки, екзамени, колоквиуми).

Психологічні засади підготовки сучасного вчителя -словесника і викладача-філолога. Формування мовної особистості студента-філолога і не філолога. Удосконалення комунікативної компетенції студентів на основі їхньої мовленнєвої діяльності.

Дидактичні засади навчання української мови у закладах вищої освіти. Особистісний, компетентісно -орієнтований, когнітивно-комунікативний підходи до навчання української мови. Методи і прийоми навчання. Інтерактивні методи навчання у закладах вищої освіти (дискусії, ділові ігри тощо).

Організація навчально- і науково-дослідницької роботи студентів з

української мови. Форми дослідницької роботи студентів-філологів (реферати, курсові, дипломні й магістерські роботи, самостійні дослідницькі роботи - конкурсні роботи).

Педагогічна та виробнича практика студентів у закладах вищої освіти та реалізація їхньої комунікативних умінь і навичок. Методична підготовка студентів-філологів. Рівень володіння професійним і діловим мовленням студентами-нефілологами.

Методичне забезпечення викладання української мови у закладах вищої освіти. Аналіз монографій, підручників і посібників з української мови для закладів вищої освіти.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- а. І.Барбіна Є.С. Гуманізація освіти. - Херсон: Айлант, 2001.
2. Беляєв О., Скуратівський Л., Симоненкові Л., Шелехова Т. Концепція навчання державної мови в школах України // Дивослово. - 1996. - №1. - С. 71-73.
3. Беляєв О.М., Вашуленко М.С., Плахотник В.М. Концепція мовної освіти в Україні // Рідна школа. - 1994. - №9. - С. 71-73.
4. Богданова І.М. Педагогічна інноватика. - Одеса: ТЕС, 2000.
5. Волкова Н.П. Педагогіка. - К.: Академія, 2002.
6. Голуб Н.Б. Самостійна робота студентів з риторики: Навчально-методичний посібник. - Черкаси: Брама-Україна, 2008.
7. Горошкіна О.М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю. - Луганськ: Альма-матер, 2004.
8. Гуманітарні технології / За ред. В.В. Різуна. - К., 1994.
9. Демченко В.М. Мовне середовище. Екстралінгвістичний нарис про Південь України. - Херсон: Айлант, 2001.
10. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Дивослово. - 2004. - №3. - С. 76-81.
11. Інтеграційний курс соціально-педагогічної теорії і практики / За ред. І.М. Богданової. - Одеса: Пальміра, 2005.
12. Концепції мовної освіти 12-річної школи // Дивослово. - 2002. - №8. - С. 59-65.
13. Концепція вивчення української мови в 5-12 класах загальноосвітньої школи з російською мовою навчання // УМЛШ. - 2002. - №5. - С. 43-50.
14. Котик Т.М. Українська дошкільна лінгводидактика: історія, здобутки, перспективи. - Одеса: СВД М.П.Черкасов, 2004.
15. Леонтьев А.А. Основы психолінгвистики. - М.: Смысл, 1999.
16. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. - К.: Магістр -S, 1996.
17. Любашенко О.В. Лінгводидактичні стратегії проектування процесу навчання української мови у вищій школі: Монографія. - Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007.
18. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі / За редакцією С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. - К., 2003.

- 19.Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / За ред. М. Пентилюк. - К.: Ленвіт, 2005.
- 20.методика навчання української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах: Кредитно-модульний курс / За заг. редакцією О.І. Потапенка. - К.: Міленіум, 2006.
- 21.Огієнко Іван. Наука про рідномовні обов'язки. - К.: Обереги, 1994.
- 22.Оникович Г.В. Українознавство і лінгводидактика. - К.: Логос, 1997
- 23.Павленко О.О. Теорія і практика навчання ділової комунікації. - К., 2003.
- 24.Павленко О.О. Теорія і практика навчання ділової комунікації. - Дніпропетровськ: АМСУ, 2003.
25. Пехота О.М., Старєва А.М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя. - Миколаїв: Іліон, 2005.
- 26.Пентилюк М.І. Професійна підготовка студентів-філологів. Засвоєння лінгводидактичної термінології // Дивослово. - 2005. -№11. - С. 21-24.
- 27.Пентилюк М.І. Державний стандарт мовної освіти у світі сучасної методики української мови // Українська філологія:теоретичні та методичні аспекти вивчення: Зб.праць науково-практичних читань до 80-річчя Г.Р. Передрій. - Черкаси: Брама-Україна, 2005. - С.41-47.
- 28.Пентилюк М.І. Стандартизація мовної освіти і завдання вчителя-словесника // Таврійський вісник. - 2004. -№2(6). - С. 69-75.
- 29.Пентилюк М.І. Інтегруючий характер фахової підготовки майбутнього вчителя-філолога // Вісник Луганського державного педагогічного університету ім. Т. Шевченка. -2002. -№4. - С. 165-170.
- 30.Пентилюк М.І. Наукові засади формування професійного мовлення студентів-філологів // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. - Вип. 54. -Черкаси, 2004. С. 14-20.
- 31.Пентилюк М.І., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови // Українська мова і література в школі. - 2006. - №1. - С. 15-20.
- 32.Пентилюк М.І., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови // Дивослово. - 2004. - №8. - С. 5 9.
- 33.Пентилюк М.І., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція профільного навчання мови // Вивчаємо українську мову. - 2009. - №1. - С. 19-24.
- 34.Пентилюк М.І., Окуневич Т.Г. Методика української мови в таблицях і схемах. - К.: Ленвіт, 2006.
- 35.Пентилюк М.І., Окуневич Т.Г. Урок української мови: технологічний аспект. - Харків: Основа, 2007.
- 36.Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. - К., 2002.
- 37.Практикум з методики української мови / За ред. М. Пентилюк. - К.: Ленвіт, 2003.
38. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська мова. 5-12 класи. - К.: Перун, 2005.
39. Семенов О. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. - Суми, 2005.
40. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя. - К.:

Педагогічна думка, 2007.

41. Симоненко Т.В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. - Черкаси, 2006.

Додаткова література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. - К., 1998.
2. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2000.
3. Виховна робота зі студентською молоддю. - Навчальний посібник. - Одеса: Фенікс, 2006.
4. Дьяченко В.К. Новая дидактика. - М., 2001.
5. Деякі аспекти формування національної культури студентської молоді: Зб. наук.статей. - К.: ІЗМН, 1997
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. - К.: Академвидав, 2004.
7. Діалогічна взаємодія у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. - К.: ІЗМН, 1997.
8. Ермоленко С., Мацько Л. Навчально-виховна концепція вивчення української (державної) мови // Дивослово. - 1994. - №5. - С. 28-32.
9. Жариков Е.С. Научный поиск. -К., 1967.
10. Заболотська О.О. Формування індивідуальності майбутніх учителів-словесників: Монографія. - Херсон, 2006.
11. Заброцький М.М. Педагогічна психологія. - К.: МАУП, 2000.
12. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. - К.: Ленвіт, 2003.
13. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії. - К., 1997.
14. Інноваційні технології навчання методики української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах. - К.: Міленіум, 2006.
15. Кічу Н.В. Формування творчої особистості вчителя. - К.: Либідь, 1991.
16. Князян М.О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів іноземних мов: теорія і практика. - Ізмаїл: Сміл, 2006.
17. Педагогіка вищої освіти / За ред. З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк. - Одеса, 2002.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Викладач української літератури, його професійні та особистісні якості. Модель фахівця української літератури. Професійні якості викладача. Навчальна робота викладача. Науково-дослідницька діяльність викладача, її значення для викладання літературознавчих дисциплін. Виховні функції викладача-літературознавця. Професійна компетенція викладача української літератури. Критерії професійної компетентності викладача української

літератури: рівень теоретичних знань і вмінь, рівень володіння методами літературного дослідження, володіння професійно-мовленнєвою культурою, результативність практичної діяльності.

Методичні аспекти викладання теоретико- та історико-літературних курсів і спецкурсів. Вимоги до літературних курсів, їхня структура, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення. Відбір навчального матеріалу літературних курсів. Критерії відбору: фундаментальність, актуальність, доступність матеріалу.

Методика проведення навчальних занять з літературознавчих курсів. Форми навчальних занять з літературознавчих курсів і методика їх проведення. Вимоги до лекцій. Принципи добору матеріалу для лекцій. Підготовка до лекції, її структура і виконання. Повідомлення як зміст і форма лекції. Поєднання живого слова та інших засобів навчання. План лекції. Відбір матеріалу, його компонування.

Основні складові лекції: вступ, основна частина, висновки, рекомендації. Конспект (текст) лекції. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. Зворотний зв'язок з аудиторією. Організація індивідуальної роботи студента при конспектуванні лекцій.

Традиційні форми лекцій: вступна; установочна, програмію -тематична, лекція-коментар, оглядова, підсумкова лекція.

Нетрадиційні (інноваційні) форми лекцій: проблемна, лекція-дискусія, лекція-прес-конференція та ін.

Практичні заняття з літературознавчих дисциплін, їх специфіка, призначення, співвідношення з лекційними курсами, форми і методика проведення. Функції і діяльність викладача на практичних заняттях.

Специфіка і призначення семінарів з літературознавчих дисциплін, їх види і методика проведення.

Роль та дії викладача під час проведення практичних, семінарських занять.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література

1. Акімова О.В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: 13.00.04 / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. - Тернопіль, 2010. - 44 с.
2. Аксіологічний підхід - основа формування цілісної особистості майбутнього педагога / За заг. ред. Л.О. Хомич. - Київ - Ніжин, 2010. - 143 с.
3. Алексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання. - К., 1993. - 168с.
4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. - К.: Либідь, 1998. - 560с.
5. Адорно Т. Теорія естетики / Пер. з нім. П.Таращук. - К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. - 518с.
6. Бабанский Ю.К. Методы обучения в современной общеобразовательной школе. - М.: Просвещение, 1985. - 208с.
7. Базиль Л.О. Розвиток літературознавчої компетентності майбутніх

- учителів української мови та літератури. - К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. - 574 с. Бандура О. Шкільний підручник з української літератури. - К.: Пед.думка, 2001. - 76с.
8. Бахтин М. Человек в мире слова. - М.: Изд-во Рос. откр. университета, 1995. - 140с.
9. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади; Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод.видання. - К.:Либідь, 2003.
10. Богданова О.Ю. Методика преподавания литературы: Учеб. для студ.пед.вузов / О.Ю.Богданова, С.А.Леонов, В.Ф.Чертов; Под ред.О.Ю.Богдановой. - 2-е изд., стер. - М.: Издательский центр "Академия", 2002. - 400с.
11. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. - К.:Рад.шк., 1985 . - 104с.
12. Градовський А.В. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: методологія та методика. - Черкаси: Брама, вид. Вовчок О.Ю. - 2003. - 292с.
13. Діалог культур: Україна у світовому контексті: Мистецтво і освіта: Зб.наук.праць / Ред.кол. І.А.Зязюн (головн.ред.), С.О.Черепанова (упор.і відп.ред.), Н.Г.Ничкало, О.П.Рудницька та ін. - Львів: Українські технології, 2001. - Вип.6. - 372с.
14. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. - Чернігів: РВК „Деснянська правда”, 2004. - 360с.
15. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. - 416с.
16. Зазуліна Л.В. Діалогізацій дидактичного процесу: гуманістична перспектива. - К.: Правда Ярославичів, 1998. - 64с.
17. Зборовська Н.В. Психологія і літературознавство: Посібник. - К.: Академвидав, 2003. - 392с.
18. Из опыта работы по совершенствованию методологии и методики преподавания литературоведческих дисциплин. - Иваново, 1998. - 218с.
19. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. - К.: Вища школа, 1999.
20. Левина М.М. Технологии профессионального педагогического образования: Учеб.пособие для студ.пед.учеб.заведений. - М.: Изд.центр "Академия", 2001. - 272с. ,
21. Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе: Учеб.пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. - М.: Изд.центр "Академия", 2002. - 272с.
22. Мадютина Н.К.Основи професійної підготовки словесника-русиста. - Кишинев-Щтиинца, 1988. -132с.
23. Мороз О.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник / За заг.ред. О.Г.Мороза. - К.:НГГУ, 2003. - 267с.
24. Мурашов А.А. Речевое мастерство учителя (Педагогическая риторика). - М.,1999. - 345с.
25. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства: Підручник. - К.: Видавничий центр "Академія", 2001. - 360с.

26. Наукові основи методики літератури: Навч.-метод.посібник / За ред. Волошиної Н.Й. - К.: Ленвіт, 2002. - 344с.
27. Олефіренко В.В. Підручник з української літератури: історія і теорія. - Донецьк: Східний видавничий дім, 2003 . - 324с.
28. Освітні технології: Посібник / За ред. О.М.Пехоти. - К.:А.С.К., 2001. - 256с.
29. Организация аудиторной и внеаудиторной самостоятельной работы студентов в рейтинговой системе обучения / Г.Н.Юшко. - Ростов н/Д, 2000.
30. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. - К.: Фірма "ІНКОС", 2003. - 352 с.
31. Падалка О.С. Педагогічні технології. - К.:Вид-во "Українська енциклопедія" ім.М.П.Бажана, 1995. - 253с.
32. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - К.: Ленвіт, 2000. - 384с.
33. Педагогічна майстерність: Підручник / за ред. І.А. Зязюна. - К.: 1997. - 271с.
34. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті / За ред. С.О.Сисоєвої. - К.: ВІПОЛ, 2001. - 502с.
35. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч.посіб. / О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. - К.:Вид-во А.С.К., 2003. - 240с.
36. Проблемы изучения и преподавания литературы в вузе и школе: Сб. научн. Трудов / Отв. ред. А.А.Демченко. - Саратов, 2000.
37. Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів: Збірник наукових праць. - К.: НМК ВО, 1992. - 204с.
38. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів: Навчально - методичний посібник. - К.,Глухів: РВВ ГДПУ, 2002. - 96с.
39. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. - К.: Рад.шк.,1981.
40. Сізіх Н.В. Комп'ютерні технології тестування знань у Європі. - К.: ІМВ, 1999. - 102с.
41. Степанишин Б.Г. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів: Роздуми старого методиста-словесника, або Від "альфи" до "омеги" у викладанні рідного письменства в школі. - К.:Веселка, Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2003. - 191с.
42. Сухомлинський В.О.Вибрані твори: В 5 -ти т. - К.: Рад.школа, 1977. - Т.3. - 256с.
43. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. - К.: Міленіум, 2002. - 320с.
44. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. - 2-е вид. випр. і доповн. - К.:ВШД "Київський університет", 2003 . - 448с.
45. Чернилевский Д.В.Дидактические технологии в высшей школе:Учебн.

посobie для вузов. - М.: ЮНИТО-ДАНА, 2002. - 437с.

46. Шиянов Е.И. Развитие личности в обучении: Учебн. пособие для студ. пед.вузов. - М.: Издат.центр «Академия», 2000. - 288с.

Додаткова література

1. Балл Г.О. Психологія праці та професійної підготовки особистості / Г.О. Балл, М.В. Бастун, В.І. Гордієнко та ін. - Хмельницький: Універ, 2001. - 330 с.
2. Кудряшов Н. И. Взаимосвязь методов обучения на уроках литературы. - М.: Просвещение, 1981. - 190 с.
3. Методика преподавания литературы / Под ред. З. Я. Рез. - М.: Просвещение, 1977. - 383 с.
4. Методика преподавания литературы: Пособие для студентов и преподавателей / Под ред. О. Ю. Богдановой, В. Г. Маранцмана: В 2 -х ч. - М.: Владос, 1995.
5. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник для студентів-філологів. - К.: Ленвіт, 2000. - 240 с.
6. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі. - К.: Вища школа, 1978. - 248 с.
7. Никольський В. А. Методика преподавания литературы в средней школе. - М.: Просвещение, 1971. - 256 с.
8. Пультер С. О., Лісовський А. М. Методика викладання української літератури в середній школі. - Житомир: Полісся, 2000. - 163 с.
9. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: Навч. посіб. для студентів-філологів. - К.: Ленвіт, 2011.

Інтернет-ресурси

1. Закон України «Про освіту». - [http:// search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html).
2. Проекти стандартів вищої освіти. 014.01 Середня освіта (українська мова та література) (бакалавр). - <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoi-osviti.html>.
3. Гондюл В.П. Методика викладання у вищій школі. Матеріали до курсу лекцій: Електронний варіант. К.: ІМВ КНУТШ, 2000. - <http://mi.iir.kiev.ua/progsubj/opp/index.html>.
4. Ланин Б.А. Интеграция Интернета в литературное образование. <http://www.ioso.ru/ts/s010608/lanin.htm>
5. Шадрина Л.И. О гуманитаризации филологического образования в русле национальной идеи й профессиональной подготовки. <http://ww.ostu.ru/conf/soc2002/papers/shadrina.htm>.
6. <http://zasic.kspu.kr.ua>
7. <http://center.fio.ru/method/getblob.asp?id=10000533>

8. [www/ruthenia.ru/ folklore/folklorelaboratory/belous.htm](http://www.ruthenia.ru/folklore/folklorelaboratory/belous.htm)
9. <http://www.ooipkro.ru>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Основними критеріями оцінювання знань студентів є:

- характер і якість самостійної підготовки студента;
- ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- повнота, правильність і точність відповіді;
- уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях.

90-100 балів - «відмінно» (A). Відповідь містить глибокі і міцні знання з теми. Студент дає розгорнуту аргументацію кожного з положень, вміє синтезувати знання по окремих параграфах, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи відповідну термінологію, вміє застосовувати здобуті теоретичні та практичні знання у всіх видах лінгвістичного та літературознавчого аналізу. Відповідь повинна бути викладена літературною мовою, містити посилання на нову навчальну літературу.

82-89 балів - «добре» (B). Студент має міцні ґрунтовні знання, але може допустити неточності у формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах. Допускається одна неточність у використанні понятійного матеріалу. Студент допускає незначні погрішності в узагальненнях і висновках.

74-81 бал - «добре» (C). Відповідь студента повна, але невичерпна за сумою головних положень, має скорочену аргументацію щодо їх висвітлення, має правильне, але неповне виконання практичного завдання. У відповіді допускаються порушення логіки і послідовності викладу матеріалу, теоретичні питання не завжди підкріплюються прикладами.

64-73 бали - «задовільно» (D). Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, викладає поверхневі і непереконливі теоретичні положення і висновки, порушує при відповіді послідовність і логічність. Хоча студент знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити. У відповіді допускаються стилістичні помилки, теоретичні питання зовсім не підкріплюються прикладами.

60-63 бали - «задовільно» (E). Відповідь містить неповне висвітлення всіх питань, порушення послідовності й логіки викладу матеріалу, поверхневу аргументацію положень теми, відсутність прикладів. Мова відповіді містить помилки, неправильне слововживання.

35-59 балів - «незадовільно» (FX). Відповідь містить неправильне висвітлення питань, допускає неправильні посилання на факти та їх тлумачення. Студент не володіє термінологією, не вміє викладати програмний матеріал, допускає фактичні помилки при висвітленні даної теми.

1-34 бали - «незадовільно» (F). Оцінка виставляється студенту, який зовсім не знає фактичного матеріалу, не розкриває зміст теоретичного завдання; неправильно витлумачує факти; подає помилкову аргументацію. Студент не вміє викладати програмний матеріал і виявляє слабе володіння нормами сучасної української літературної мови.